

[Udenrigsministeren]

i fremtidige forhandlinger om konventionel nedrustning.

Man er fra vestlig side indstillet på i forbindelse med etableringen af en konventionel balance og afskaffelsen af kemiske våben også at forhandle om nedskæringer i de amerikanske og sovjetiske landbaserede kortrækkende missilsystemer i Europa. Det er i øvrigt noget, der fremgår af NATO-erklæringen fra topmødet i sidste måned.

Hvordan forhandlinger om disse våben så bedst bliver tilrettelagt, skal nu nærmere overvejes, men det er klart, at forhandlinger om nedskæringer på det konventionelle område bliver tillagt særlig vægt. Det fremgår for øvrigt af det forhold, at disse forhandlinger blev gjort til genstand for en særlig erklæring fra NATO-topmødet, nemlig erklæringen om konventionel våbenkontrol, som jeg allerede har refereret til.

Og hvad er så Danmarks rolle i drøftelserne i Wien? Jeg vil gerne starte med at slå fast, at i disse drøftelser er vi fuldgyldig deltager. Det kan lyde som en selvfølgelighed, men det er jo netop noget, vi ikke er i MBFR-forhandlingerne. Danmark ligger uden for MBFR-reduktionsområdet og skal i givet fald i en MBFR-sammenhæng ikke selv reducere. Danmark skal alene have sit forhold til et muligt fremtidigt MBFR-arrangement reguleret ved en protokol i lighed med de øvrige såkaldte flankelands, f.eks. Norge.

Men i fremtidige forhandlinger mellem de 23 om reduktioner i hele Europa er vi altså nu en del af reduktionsområdet. Det er klart, at der inden for et område, der dækker hele Europa – fra Atlanterhavet til Ural – ikke kan beskrives og behandles et styrkeforhold, der vil være dækkende både for situationen i centralområdet og situationen på flankerne. Centralregionen er karakteriseret ved en betydelig styrkekonzentration og et stationeringsmønster for Warszawapagten, som medfører, at det konventionelle styrkeforhold med den store overvægt på Warszawapagtsiden er destabiliserende. Dette forhold er en del af forklaringen på, at MBFR-forhandlingerne kun dækker dette begrænsede, men meget vigtige geografiske område.

Når vi så medtager flankeområderne, nord- og sydflanken, skal der ikke blot tages højde for situationen i centralområdet, men også for de

særlige regionale forhold, der gør sig gældende.

Her vil jeg gerne pege på en oplagt dansk interesse: der befinder sig i Østersøområdet på Warszawapagtsiden omfattende styrker, som klart er beregnet til landgangsoperationer. Ved den polske Østersøkyst er der stationeret en landgangsbrigade, og i Sovjetunionens baltiske militærdistrikt er der en tilsvarende brigade. Warszawapagten har også en betydelig kapacitet til i vores område at indsætte styrker fra luften.

Det er indlysende, at disse styrker har en overvejende offensiv karakter, og det må være magtpåliggende for Danmark at virke for, at landstyrker – inklusive deres våben og materiel – i vort nærområde, som har amfibie- eller luftlandeoapgaver, bliver omfattet af reduktioner.

Den redegørelse, jeg har givet her, er fremkaldt af en forespørgsel om, hvad jeg vil gøre for at fremme den konventionelle nedrustning i Europa. Jeg vil sige, at rammen for disse bestræbelser er CSCE, altså konferencen i Wien, og platformen er vores medlemskab af NATO.

NATO-alliancen har to sideordnede og uadskillelige elementer. Vi har den politiske solidaritet, og vi har forsvarssamarbejdet. Balancen imellem disse to elementer har været tillagt vægt af skiftende danske regeringer. Det er på det politiske plan, Danmark vil kunne øve indflydelse for at fremme den konventionelle nedrustning, og det er også det politiske aspekt, der er det overordnede.

Europas sikkerhed er ikke kun et teknisk spørgsmål om at få balance imellem væbnede styrker og kontrollen med, at den balance bliver opretholdt. Nej, vi må også arbejde for forbedrede og mere stabile relationer med Sovjetunionen og med de øvrige medlemmer af Warszawapagten. Målet må være en varig europæisk fredsordning uden en kunstig deling af vores kontinent, en ordning, der bygger på gensidig tillid. I den forbindelse er etablering af konventionel stabilitet et vigtigt instrument. Det kan bare ikke erstatte det overordnede politiske mål.

Helsingforslutakten om sikkerhed og samarbejde i Europa er et enestående dokument. Det er undertegnet af alle stater, som er en del af Europas skæbne. Denne slutakt har lagt grunden til en gradvis ophævelse af de bestående delinger i Europa. Derfor er det vigtigt, at de